

SZERKESZTŐK-OLVASÓK

A Brassói Lapok a húszas években

(Levél a szerkesztőséghez)

Bátor vagyok a *Korunk* idei 2. számában megjelent és a *Brassói Lapok* haladó hagyományaival foglalkozó írásuk olvasása közben támadt gondolataimat összefoglalni és közölni. Az élénk visszhangot kiváltott cikk nagy hibája, hogy a lapnak csak *egyik* korszakát ragadta ki: pályafutását csak 1932-től kezdve elemzi. Így teljesen mellőzte — különösen az „Élő történelem” rovatban hiba ez —, a *Br. L.*-nek (a lap csak *így* publikálta saját névbetűjét) éppen azt a szakaszát, amikor a Cenk-aljai városból a lap utat talált a tömegek szívéhez.

E város hagyományából szinte valószínűtlenül kibontakozó magyar napilap számait alig győzték az ország, de különösen a Székelyföld legkülönbözőbb pontjai felé irányítani. A munkatársaknak bizony már akkor harcos publicisztikát kellett kifejteniök, a Kőműves Géza ismertette későbbi sajtóviszonyoknál bizonyára semmivel sem kedvezőbb sajtóviszonyok közepette. Jőmagam ifjú hévvel, de már Aradon és Budapesten szerzett újságírói gyakorlattal, még a húszas évek elején bekapcsolódtam a lap legérgebb dolgozótársainak szerkesztőségi csoportjába, s maradtam vele szoros együttműködésben, a Népszövetség aranykorszaka alatt kifejtett genfi tevékenységemet is beleértve, a harmincas évek közepéig.

Megjegyzendő, hogy a sok szerkesztő-csere után éppen a lap tulajdonosainak bizalmát elnyert, hosszú évekig Brassóban élő Móricz Miklósnak, a lap tényleges szerkesztőjének sugalmazására indultam ki Genfbe 1928-ban. Úgy mondta és írta nekem Móricz Miklós, hogy ne maradjak vidéken „ifjú titán”, hanem a messi idegenben rám váró, acélozó erőpróbák közepette bontsak szárnyat. Mielőtt kitérnék a genfi időszakra, legyen szabad szöpké pillantást vetnem a brassói Kapu utca „kopott padlójú” szerkesztőségi szobái felé. A helyiségek Szele Béla főszerkesztő ügyvédi irodájával voltak szomszédosak. A lap még az ő konzervatív beállítottságát viselte magán, de már kerestek új szerkesztőt, hogy a lapba új életet öntsön.

Ez volt a lapnak, főnállása óta, mondhatni az első fénykora. Halász Gyula kezében szokatlan könnyedséggel siklott a toll, amíg vezércikkeit róttá a beküldött panaszokról vagy a nemzetközi élet aktualitásairól. Fia is ott dolgozott, ifjabb Halász Gyula, akinek akkoriban egy kolozsvári irodalmi lapban megjelent *A fehér falu* című verse nagy feltűnést keltett, s aki később Párizsban szerzett magának nevet, mint a természet titkait fürkésző fotóművész.

Főleg a Székelyföld falta ezt az újságot. A szerkesztőség ajtaján nagy nevek hordozói kopogtattak: járt itt Móricz Zsigmond (fivére, Móricz Miklós, csak per „Zsiga” emlegette, s meggyőzően kiállott írásai mellett), meglátogatott Somlyó Zoltán (de rég volt, mikor jeles lírikusunk itt szívta cigarettáját a Korona-kávéházban és az egyik márványasztalnál személyemhez szóló versével örvendeztetett meg), Kisbaconból levelezett a lappal Benedek Elek, mindennapi vendégünk volt a komoly, vörhenyes bajuszú Horváth Henrik, aki Ibsen drámáit Brassóban kezdte magyarba ültetni, munkatársunk volt Moly Tamás és Turnowsky Sándor, akiket Marosvásárhelyen kerestem fel, Huzella Ödön, aki Nagyvaradon át küldette testvérével költői megszólalásait, s befutottak már Molnár Ferenc, Emőd Tamás és mások kézíratai is.

Úgy érzem tehát: ez a *Br. L.* is említést érdemelt volna. Az akkor még fiatal riporter munkája bizony nem volt könnyű. Egyetlen — rajzsal közölt — cikkemet idézem csak vissza, melyet Gyárfás Jenő jeles festőművész sepsiszentgyörgyi műtermében tett látogatásom nyomán írtam. *A Tetemrehívás és V. László esküje a Hunyadi-háznak* című festmények alkotóját élete alkonyán szölkáltattam meg.

Mikor Genfbe kerültem, olyan személyiségeket, mint Titulescu, Romain Rolland, Josephine Baker, Thomas Mann, Stefan Zweig, Ferrero és Forel, kerestem fel, s beszélgetéseinket továbbítottam a lapnak. A kisebbségi élet jogorvoslati szerveként kialakult *Brassói Lapok* jelentősége már akkor nemcsak abból állott, hogy ostromolni merete a közéleti kilengéseket, hanem abban is, hogy kitekintést nyújtott a nagyvilágra.

Arad, 1968 május havában.

Seidner Imre tanár.